

DERDE JAARGANG - NUMMER: 30 - AUGUSTUS 2021

- In dit nummer onder andere:
- * Willem Ruys Bernhard Zoon, na 79 jaar fussillade, in Brabant herdacht.
 - * Moluks monument aan de Lloydkade en gedenkteken te Eindhoven.
 - * Het schip van de maand: het barkschip 'Drie gebroeders' - 1844.
 - * Wonorato vloog van Miami-Florida naar Schiphol.
 - * Gemeentelijke dempingsplannen Schiehaven.
 - * Donaties voor renovatie Baloran-stoel.
 - * Nostalgische goochelaar uit Port Saïd.
 - * Oproep over een Lloyd-Opa.

De 'steen des aanstoots', waar Willem Ruys B. zn. in 1942, samen met vier andere gijzelaars, het leven liet.

Deze gratis, digitale LLOYD-MAIL is bestemd voor relaties van het Lloyd-Atelier te Netersel. Inschrijven en uitschrijven s.v.p. via e-mailadres: Lloydexpo19@gmail.com

GRATIS DIGITAAL MAANDBLAD VAN HET LLOYD-ATELIER TE NETERSEL

LLOYD-MAIL

COLOFON

'LLOYD - MAIL'
Eindredactie: Ed van Lierde
Tekstcorrectie:
Josje van Lierde-Olivier

Uitgever:
Ed van Lierde - Netersel
Telefoon: 0497 - 840999
E-mail: Lloydexpo19@gmail.com

KATA PENGANTAR

In het juli-nummer van onze LLOYD-MAIL speelde de roemruchte Grand Old Lady 'Willem Ruys' een hoofdrol. Dat is in de media niet echt ongemerkt voorbijgegaan en we kunnen stellen dat ons vlaggenschip, 75 jaar na haar tewaterlating, nog helemaal in de 'grijze cellen' van veel Nederlanders zit.

79 na dato is op 15 augustus jongstleden een andere Willem Ruys herdacht, namelijk Willem Ruys Bernhard Z.n. die bijna 80 jaar geleden in de Brabantse bossen werd gefusilleerd. Niet ver van Netersel heb ik, samen met echtgenote Josje, een herdenking mee mogen maken en ik was ook daar verrast door de uitgebreide belangstelling van de derde en zelfs vierde generatie, alhoewel die laatste generatie nog niet helemaal zal beseffen wat daar voor 'schanddaad' door de Duitse bezetter is gepleegd.

Veel familieleden van de gijzelaars waren dus aanwezig en ik mocht even spreken met Mevr. W.P. Barones van Pallandt-Ruys, dochter van Willem Ruys B. zn. De cirkel lijkt daarmee rond, maar ik zie een uitdaging voor volgend jaar augustus. Het is dan 80 jaar geleden dat onze directeur het leven moest laten. Tijdens de herdenking heb ik daarover een gesprekje gehad met de herdenkings-organisator, Otto Ernst Gelder Graaf van Limburg-Stirum, neef van de gijzelaar met identieke naam. In dat gesprek heb ik de mogelijkheid geopperd het Lloyd-Atelier volgend jaar, als enige overblijvende Lloyd-organisatie, tot mede-kranslegger 'te bevorderen'. De voorzitter zal ons verzoek aan zijn bestuur voorleggen. Uiteraard ga ik eerst de 'kinderen' van Willem Ruys B. zn. polsen of zij dit ook een goed idee vinden.

Ed van Lierde

ONS COMITÉ VAN AANBEVELING

De leden van het Comité van Aanbeveling verbinden hun eigen, goede naam aan het Lloyd-Atelier. Hiermee willen zij de belangrijkheid van het onderwerp (de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd en al haar voorgangers in relatie tot de vaart op Nederlands Indië) onderstrepen. Zij geven hiermee tevens aan dat de poging van het Lloyd-Atelier het genoemde onderwerp uit de vergetelheid te houden, bij haar in goede handen lijkt. Momenteel bestaat het Comité uit de volgende leden (alfabetische volgorde):

Mr. Hein van Ameijden
Algemeen directeur Damen-Schelde
Naval Shipbuilding te Vlissingen.

Gerard Cox
Acteur, zanger, scenarioschrijver,
cabaretier, columnist te Rotterdam.

Wieteke van Dort
Actrice, zangeres, cabaretiëre te
Den Haag.

Niet ver van het Lloyd-Atelier heeft op 15 augustus 1942 een van de vele beruchte fusillades van de Duitse bezetter plaatsgevonden, 79 jaar na dato, een méér dan belangrijke reden om een bezoek aan dit oorlogsmonument te brengen en daarbij ook een verdrietig stuk Lloyd-geschiedenis in beeld te brengen. Omdat de Duitse bezetter bij het fusilleren geen pottenkijkers wilden, zochten zij een plek diep in het bos, tegen de Belgische grens. Op zondag 15 augustus j.l. togen Ed en Josje met auto en fiets naar de trieste locatie om onze oud directeur Willem Ruys Bernhard zn. te herdenken en te eren. Bij de druk bezochte ceremonie (ongeveer 100 personen) waaronder de families van de gijzelaars (Mevr. Barones W.P. van Pallandt-Ruys, dochter van Willem Ruys B. zn. was ook een van de aanwezigen) heeft Ed een zelfgemaakt mandje met rood-witte rozen, in de vorm van een Lloydvlag, bij de kransen neergelegd. Onder-andere de organiserende stichting van Otto Ernst Gelder Graaf van Limburg-Stirum en het college van B+W van Oisterwijk, Goirle en Hilvarenbeek legden een krans, direct vóór de executiepalen midden in een prachtige natuur die 79 jaar geleden getuige was.

Schandaal jaarlijks in stilte herdacht

De fusillade van de vijf gijzelaars op 15 augustus 1942 wordt jaarlijks in stilte herdacht. De fusillade van de vijf gijzelaars op 15 augustus 1942 wordt jaarlijks in stilte herdacht. De fusillade van de vijf gijzelaars op 15 augustus 1942 wordt jaarlijks in stilte herdacht.

Hieronder een artikel uit de Maasbode van 30 juni 1945

**De eerste vermoorde gijzelaars
Lijken thans in de bosschen bij Goirle gevonden**

Met ontsteltenis en diepe verontwaardiging heeft het Nederlandse volk den 15en Augustus 1942 kennis genomen van de fusillade van de eerste 5 gijzelaars als represaille voor den springstofaanslag op het viaduct te Rotterdam. Wie herinnert zich niet de namen van deze onschuldige slachtoffers der Duitse terreur: W. Ruys, directeur-generaal van den Rotterdamischen Lloyd, Chr. Bennekers hoofdinspecteur van politie te Rotterdam, Graaf E. O. G. van Limburg Stirum te Arnhem, Mr. Robert Baelde te Rotterdam, Baron A. Schimmelpenninck van der Oye te Noordgouwe. Na de bekendmaking der terechtstelling heeft men van dit weerszinwakkend voorval nooit meer iets vernomen.

bosschen, de heer van Heerenbeek, schoten knallen. Hij begaf zich in de richting, vanwaar het geluid kwam en zag toen op een zeer afgelegen plek een colosse Duitse auto's. Hij werd echter teruggestuurd. Toen hij later vernam, dat 5 gijzelaars waren neergeschoten, is hij met den landheer, den heer van Puyenbroek, gaan zoeken naar de plaats der misdaad. De Duitschers hadden echter alles zorgvuldig gecamoufleerd en gedurende drie maanden bewaakten zij het terrein om te voorkomen, dat men iets zou ontdekken. Later, toen de controle minder streng werd, heeft men met een staal staaf den grond gepield en zoo kon de executieplaats worden ontdekt. Na de bevrijding is men gaan graven en heeft men de 5 lijken gevonden. Geconstateerd is, dat de slachtoffers geblinddoekt aan een paal zijn gebonden en toen zijn neergeschoten. Uit de nog aanwezige kleedingstukken en sieraaden kon de identiteit nauwkeurig worden vastgesteld.

Door dr. Botman uit Tilburg is de sectie verricht, waarna de lijken op de algemeene begraafplaats te Tilburg voorloopig zijn ter aarde besteld in afwachting van de beslissing der familie omtrent vervoer naar de woonplaatsen. Als tragische bijzonderheid kan nog worden medegedeeld, dat gedurende den door de Duitschers bepaalde termijn een verdachte is aangehouden, doch dezen is pas een verhoor afgenomen 10 dagen, nadat de fusillade had plaats gevonden, zoodat de terechtstelling moedwillig is geschied.

Thans echter zijn de lijken der gefusilleerden gevonden, dicht bij de Belgische grens in de Rooversche bosschen, gemeente Goirle. Men kent nog de feiten?

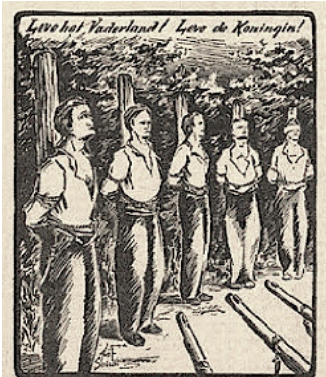
Den 7en Augustus werd een bom gelegd op het viaduct te Rotterdam, welke tot ontploffing kwam, doordat iemand met de fiets tegen de lijn reed, waarmede zij was verbonden. Schade werd praktisch niet aangericht. De Duitschers bepaalden, dat, indien binnen zes dagen de dader zich niet had gemeld, een aantal gijzelaars zou worden doodgeschoten. Het spreekt vanzelf, dat deze mededeeling groote consternatie heeft verwekt in de kampen St. Michielsgestel en Haaren.

Toen de termijn was verstreken, zijn de vijf genoemde gijzelaars, van wie de heeren Ruys en Bennekers in het kamp te Haaren vertoefden, in den avond van den 14en Augustus te St. Michielsgestel bij elkaar gebracht, waar zij gelegenheid kregen afscheidsbrieven te schrijven en waar hun geestelijke bijstand werd verleend. Nadien werd niets meer vernomen. In den ochtend van den 15en Augustus te 4.15 uur hoorde de jachttopziener van de Rooversche

Volgend jaar willen we graag officieel meeherdenken!

Maar liefst vier generaties waren bij de prachtige herdenking aanwezig, reden om in 2022 (80 jaar na dato) de organiserende stichting te verzoeken op maandag 15 augustus 2022 ook een Lloyd-krans te mogen leggen. Wij houden u uiteraard op de hoogte!

Karakteristiek en levensloop

Het vijfde zeilschip van Willem Ruys J.D.zn. werd wederom gebouwd op de werf van zijn vriend Fop Smit ditmaal te Slikkerveer en bij de tewaterlating op 31 juli 1844 werd het genoemd naar zijn drie zonen, Willem Ruys Jr., Jan-Daniël Ruys en Daniël-Theodorus Ruys. Niet geheel uit eigen belang had Fop Smit zelf bijna de helft van het 90.000 gulden kostende zeilschip bijeengebracht. Willem Ruys Sr. zelf zorgde via zijn eigen inbreng en die van aandeelhouders voor de andere (iets meer dan de) helft van het aankoopbedrag. Interessant is om te bekijken wie die andere aandeelhouders waren, namelijk de zoon van Fop Smit, Jan Smit - de vriendin van Willem Sr. echtgenote Jeanette - de zwager van Willem Sr.. mr. Cornelis Eduard van Voorst Van Beest - Hendrik Veder uit Rotterdam - Mejuffrouw M.A. Liotard uit Amsterdam - J.G. ten Boven te Nijmegen - Maria Pijnappel, vriendin van Jeanette Ruys, eveneens te Nijmegen - collega reder J.J. Kam uit Oud-Alblas en Apotheker (handelaar in geneesmiddelen) C.F. Kraepelen uit Zeist. De 'Drie gebroeders' werd ingezet in de vaart op Nederlands Indië, Brits Indië, China, Australië, Noord- en Zuid Amerika. Op 6 maart 1856 strandde de 'Drie gebroeder' op Goodwin Sands-Engeland, de gehele bemanning werd gered, schip en lading gingen verloren.

Barkschip Drie Gebroeders - Fop Smit 1844-1856 EVL

De drie gebroeders: Vlnr. Willem Ruys Jr., Jan-Daniël Ruys en Daniël-Theodorus Ruys - 1847

Technische gegevens

Lengte x breedte x diepgang: 36,7 x 6,2 x 5,3 m. Aantal masten: drie - Tuigage: twee masten dwarsgetuigd en een mast schoenergetuigd - Gewicht: 410 ton - Bruto tonnage: 216 last - 2 dekken met passagiersaccommodatie - 10 bemanningsleden, exclusief eventuele scheepsarts.

Barkschip Drie Gebroeders - Fop Smit 1844-1856

Handwritten text from a cargo letter (vrachtbrief) dated 1848, mentioning 'Ed van Lierdecollectie' and 'Hamburg, den 9^{en} August 1848'.

NAAR (451)
HONGKONG,
 voor **PASSAGIERS** en
GOEDEREN,
 om medio *Februarij* te ver-
 trekken;
 Het Snelzeilend Barkschip
Drie Gebroeders,
 Kap. L. J. WILHELMIE.
 Adres bij **Wm RUYSS J.Dz.**

Rechts: Vrachtbrief van de 'Drie gebroeders' - 1848 - 'Ed van Lierdecollectie'

Oud Lloyd-Hofmeesteres Marijke Paans-Ten Hove uit Miami-Florida wilde in maart 2020 al naar Nederland overkomen, echter covid-19 had daar een stokje voor gestoken. Hoewel covid nog niet echt verslagen is, heeft Marijke het er toch op gewaagd, de reden daarvan was overigens een minder plezierige. Hoe het ook zij op deze vliegreis naar haar geboorteland heeft Marijke het prachtige olieverfschilderij van haar echtgenoot, wijlen oud Lloyd-WTK Jan Paans, meegebracht. Echtgenote Marijke had al eerder besloten dat dit aandenken aan Jan, aan het Lloyd-Atelier zou worden geschonken en aldus geschiedde. Eind juli bezocht Marijke, samen met zus en zwager, Netersel met wederom de onvermijdelijke nostalgische verhalen, versierd met koffie en een Brabants worstenbroodje!

Nostalgie in dikke olieverf

Jan Paans heeft omstreeks 1996, met gulle olieverfstreken, een welbekende nostalgische Oriëntscene op houten ondergrond geschilderd, een bamboelijst in toepasselijke sfeer, maakt het geheel nog authentieker (afmeting: 110 bij 50 cm.). De rede van Hong Kong en het ms Wonorato spelen op Jan's prachtige schilderij een hoofdrol. Tussen Chinese jonken is heel wat moois te spotten geheel links een schip van de "Blue Funnel Lines", gedeeltelijk daarachter een passagiersschip van de New Zealand Shipping Co., daarnaast (ver weg) een schip van de Union Castle Lines. Vlak voor het neusje van de ten anker liggende Wonorato (gedeeltelijk achter de Chinese jonk) is een schip met geheel blauwe pijp te zien, dat ik niet echt thuis kan brengen. Wat de nostalgische gevoelens extra aanspreekt, is de motorboot van het Hong Kong-agentschap van de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd, dat op de voorgrond vaart (iets links van het midden). Als u deze pagina vergroot naar bijvoorbeeld 400%, kunt u op de schoorsteenpijp van die motorboot het KJCPL-embleem zien en de boot die door deze

motorboot langs zij wordt voortgesleept, zit waarschijnlijk vol post en voorraden van de plaatselijk Ships chandler, zoals: proviand, accijns goederen als drank en sigaretten, technische materialen, motoronderdelen en alles wat los en vast zit aan boord van een schip (behalve de lading zelf). Overigens is het schilderij van Jan een deel van zijn erfenis aan het Lloyd-Atelier (via Marijke), eerder al kregen wij zijn cartoons, die u in zo goed als elke Lloyd-Mail terugziet, ter beschikking.

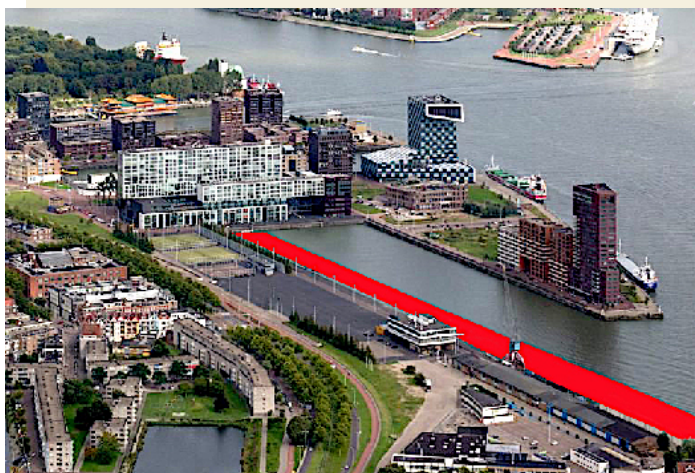

Foto-links

Jan en Marijke, in betere tijden - medio 2018. Jan is in 2019 overleden

De afdeling: Stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam heeft plannen om de haven met een roemrucht Rotterdamsche Lloyd verleden, namelijk de Schiehaven, deels te gaan dempen. Op de gedempte strook die maar liefst 615 bij 40 meter zou gaan meten, zijn woningen gepland. Argument daarbij is het 'bestrijden van de woningnood'. Zonder de grote woningbehoefte te bagatelliseren vraagt het Lloyd-Atelier zich af of het ledigen van woningnood nu zo nodig is dat terreinen en kades ter plekke al, fysiek of gepland, zijn volgepropt en dat geen oog lijkt te zijn voor de indrukwekkende historische waarde van het Lloyd-Kwartier.....

De rode strook is bestemd voor woningen en meer sportvelden.

Eigenlijk is het absurd dat in het Lloyd-Kwartier niets of nauwelijks iets verwijst naar de roemruchte maritieme historie van de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd. Het enige wat er staat is het voormalige Lloyd-kantoor met de letters 'ROTTERDAMSCH E LLOYD' boven de ingang en verder geen enkele uitleg. Het gekke is dat voor andere onderwerpen wel plek is. Het Slavernij-monument zoals dat nu in de tuin van het Lloyd-kantoor is geplaatst, is zonder duidelijke mededeling ter plaatse dat er absoluut geen enkele link bestaat tussen slavernij en de Rotterdamsche Lloyd, een fikse doorn in het oog. Laat duidelijk zijn dat ik geen enkel bezwaar heb tegen een Slavernij-monument, maar een beetje meer 'awareness' in een toch zo gevoelige maatschappij, zou zeker op z'n plaats zijn! Gemeente Rotterdam doe daar wat aan!

Momenteel wordt gestreefd naar een Moluks-monument, eveneens aan de Lloydkade en eerlijk gezegd en geschreven ben ik daar best content mee, niet in de laatste plaats omdat zo'n monument wél refereert aan de geschiedenis van de Lloyd, immers met het ms Kota Inten arriveerden op 21 maart 1951 de eersten van velen Molukkers aan de Lloydkade. Het Lloyd-Atelier is dan ook in gesprek met betreffende Molukkers in Den Haag en Eindhoven.

Ik vond en vind bovenstaande problematiek van dien aard dat ik het hoognodig vind mijn/onze ongerustheid hierover met de Rotterdamse Burgemeester te delen. Hiernaast heb ik mijn e-mail aan hem integraal geplaatst. In het volgende nummer van Lloyd-Mail doe ik verslag van het vervolg.

E-mail van 8 augustus aan de Burgemeester van Rotterdam

Geachte Burgemeester Ahmed Aboutaleb,

Vanwege het waarborgen van het verleden van de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd, in het bijzonder de initiatieven rond de oorlogsramp met de Slamet, heeft u mij op 2 mei 2015 de Erasmus-onderscheiding opgespeld. Eerder al had ik de eer dat u tijdens de grote Slamatherdenking, samen met een Slametdochter, het Slamet-monument onthulde (27 april 2011). Het ospelden van de Erasmus-onderscheiding was een ultieme eer en een duidelijke hint dat ik, op z'n minst, goed bezig was. U heb ik in de loop der jaren ervaren als een 'no nonsense' Burgemeester die elke keer weer in staat is in de media het juiste te zeggen en de juiste toon te vinden. Trots dus dat u degene was die mij die onderscheiding gaf.

Vanwege bovenstaande wil ik uw wijsheid en mogelijk daadkracht inroepen om iets wat, in het voor mij 'Heilige der Heiligen', het Lloyd-Kwartier, dreigt te gaan gebeuren en wat zou moeten gebeuren helaas niet gebeurt wat is het geval?

Wat mij in het Lloyd-Kwartier opvalt, is de afwezigheid van pogingen mensen te laten zien welke belangrijke rol deze plek voor Nederland, laat staan Rotterdam, heeft gespeeld. Dat de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd en haar voorgangers het vehikel zijn geweest waardoor Nederland verworden is tot een van de rijkste landen ter wereld (overigens samen met haar zusterrederij Stoomvaart Maatschappij Nederland te Amsterdam). Als ik dit beweer, zegt men wel eens tegen mij "Oh, dan heb je zeker nooit van de Holland Amerika Lijn gehoord!". Steevast is dan mijn antwoord: "Onze toenmalige directeur Willem Ruys heeft in de 19e eeuw er mede voor gezorgd dat de NASM (later de HAL) werd opgericht!" Ook werd de 'maiden trip' met het eerste NASM-schip naar New York uitgevoerd met een in NASM-kleuren geschilderd Lloyd-schip en later werd de NASM zelfs door de Rotterdamsche Lloyd-directie van een faillissement gered. Ergo, de betekenis van onze Lloyd werd en wordt nog steeds op alle fronten schromelijk onderschat, zelfs door historici, waarvan akte! Wat wél aan het gebeuren is en mij verontrust, zijn de de gemeentelijke plannen de Schiehaven in breedte 40 meter te dempen en in lengte maar liefst 650 meter. Het steeds terugkerende motief is 'bestrijding van de woningnood' vandaar dat op die demplocatie 1200 woningen zijn gepland. Ik heb van georganiseerde Lloyd-Kwartier bewoners begrepen dat zij van geen enkele demping of aantasting van de Schiehaven willen weten. Zij zijn in die gemeentelijke plannen niet gehoord en hebben zwaarwegende motieven tegen die plannen. Het Lloyd-Atelier wil zich daar bij aansluiten, maar het zal u in dit verband niet verbazen dat ik daar nog een ander aspect aan toevoeg, namelijk het feit dat het Lloyd-Kwartier haar uiterst belangrijke Rotterdamsche/Nederlandse historie (Koninklijke Rotterdamsche Lloyd Erfgoed) niet of nauwelijks uitstraalt, terwijl andere onderwerpen zonder problemen een podium krijgen.

Slavernij-monument

Ik zou mijn verontrusting over het Slavernij-monument met u willen delen. Wat mij enkele jaren geleden pijn heeft gedaan is niet het feit dat er een Slavernij-monument in het Lloyd-Kwartier werd geplaatst, maar dat geen enkele moeite was gedaan ervoor te zorgen dat het publiek niet ongewild een link zou leggen tussen slavernij en de Rotterdamsche Lloyd. Immers, het monument staat in de tuin van het oude Koninklijke Rotterdamsche Lloyd havenkantoor. Dat het leggen van die link niet denkbeeldig is, blijkt uit de reacties die ik al enkele jaren krijg over deze voor de hand liggende, maar uiterst ongewilde link. Wat mijn inziens achterwege is gelaten, is het publiek daar onduidelzinnig op te wijzen. Dat zou kunnen door een korte, maar opvallende mededeling.

Lloyd-monument, Slamet-monument en Moluks-monument

Vanaf de grote fusie in 1970 is met het Lloyd-oorlogsmonument geleurd, van de ene plek naar de andere en het heeft nu, zoals u weet, een aantal jaren haar rustplek aan de Callandstraat gevonden. Het Slamet-Monument staat in Brabant, maar hoort uiteraard in Rotterdam. Mevrouw Jantje Steenhuis, directeur van het Stadsarchief, heeft mij een tijd geleden medegedeeld dat het Slamet-monument in feite in Rotterdam hoort, zij speelt een belangrijke rol bij een van de monumenten-organisaties en zou daar aan mee willen werken. Ik heb ook contact met Molukse organisaties die, zoals u weet, een Moluks-monument op de Lloydkade willen hebben. Wat mij betreft pure logica omdat de eerste Molukkers Nederland via Loydschepen en via de Lloydkade Nederland binnenkwamen. Een herinnerings-monument aan de roemruchte Koninklijke Rotterdamsche Lloyd, in welke vorm dan ook, zou in het Lloyd-Kwartier voorrang dienen te krijgen, daar heb ik me vijftien jaar lang voor ingespannen, maar het bleef altijd in het fenomeen 'geld' steken! Zoals eerder aangegeven krijgen andere onderwerpen kennelijk gemakkelijker voet aan wal!

Repatrianten

In het Lloyd-Kwartier zou vervolgens zichtbaar moeten worden dat het verleden, de historie van de haven en de voormalige aanwezigheid van de Koninklijk Rotterdamsche Lloyd, de aankomst van de vele tienduizenden repatrianten (ca. 300.000) uit Nederlands-Indië (later Indonesië) én niet te vergeten, de Molukkers. Dit is belangrijk maritiem immaterieel erfgoed van de Rotterdamse haven, van Nederland).

Ter overweging aan u

Wat de huidige Lloyd-Kwartier bewoners (o.a. Lloyd-Salon) betreft, lijkt het wenselijk dat naar hun argumenten wordt geluisterd en met hun belangen rekening wordt gehouden. Waar ik voor sta weet u, u heeft me daar met alle waardering mijnzijdjs, voor beloofd. Ik heb het gevoel dat in het Lloyd-Kwartier mooie kansen blijven liggen en tot op heden helaas geen sprake is van een uitgebalanceerde aanpak. Deze e-mail is een poging die balans wél te vinden. Wat ik in kan zetten is mijn creativiteit. De gemeente Rotterdam mag daar voor het hogere belang, en indien gewenst om niet, gebruik van maken! Burgemeester, mocht u in de aankomende tijd in het Brabantse zijn en ergens toch nog een niet bestaand gaatje kunnen vinden, weet dan dat u bij het Lloyd-Atelier van harte welkom bent! Met dank voor uw aandacht voor mijn pleidooi en hartelijke groet,

Ed van Lierde
Grondlegger van de stichting Koninklijke Rotterdamsche Lloyd Museum en het Lloyd-Atelier

Merkwaardig genoeg ontbreekt in Eindhoven een fysiek gedenkteken en ontmoetingsplaats waar de huidige generaties hun (groot)ouders kunnen herdenken en eren. Een gedenkteken uit liefde en respect voor hen die uit het voormalig Nederlands-Indië na de oorlog en allerlei ontberingen, naar Nederland zijn geëmigreerd en hier onder moeilijke omstandigheden een nieuw leven hebben moeten opbouwen.

In Eindhoven wonen sinds de eerste immigratie uit het voormalig Nederlands-Indië (huidige Indonesië) vele Nederlands-Indische en in mindere mate Molukse gezinnen. Destijds is in de jaren vijftig aan de Limburglaan een opvang voor hen gecreëerd. Ook nu nog wonen vele nazaten in Eindhoven. Er ontbreekt heden ten dage een centraal ontmoetingspunt waar alle generaties met roots of affiniteit met de Indische of Molukse doelgroep kunnen stilstaan bij dit stukje geschiedenis en het aan elkaar kunnen doorgeven.

Gedenkteken in wording

De voorzitter van de Stichting, Roy Meelhuysen is een neef van wijlen, directeur van Ben-Air, Ben Meelhuysen die mij in de jaren '80 tot vlieger heeft opgeleid 'toeval bestaat niet?! Roy en zijn medebestuurders en vrijwilligers zijn bevolgen en zetten hun dromen om in werkelijkheid. Wat het gedenkteken precies gaat worden wil de Stichting Indisch & Moluks Gedenkteken Eindhoven tot de onthulling daarvan verhullen een verrassing dus! Wat wel kan worden 'verklapt', is dat het stuk is geboetseerd door kunstenaars Marleen de Man uit Eindhoven, in brons wordt gegoten door brongsieterij "Atelier 80" uit Dreumel en op een sokkel van cortenstaal wordt gezet, vervaardigd door de firma De Corten Shop uit Groesbeek. Onder andere de gedwongen migratie van weleer, van zowel de Indische als de Molukse gemeenschap, zal in het Indisch/Moluks gedenkteken worden gesymboliseerd. De volgende maand september is de onthulling en ons scheepsmodel van de Willem Ruys en de reddingsboei van de Kota Inten gaan tegen die tijd Eindhovenwaarts. Wij houden u via onze Lloyd-Mail op de hoogte!

MOLUKS MONUMENT AAN DE LLOYDKADE

Vrouwen en kinderen eerst - 1951

kenbrief van 8 april 2021 van de burgemeesters waarin het nieuwe kabinet wordt gevraagd om de kille ontvangst en onwaardige opvang in Nederland van 70 jaar geleden te erkennen.

Het Landelijk Monument zal een eerbetoon zijn voor deze eerste generatie Molukkers en hun gezinnen en als erkenning voor het gedeelde verleden. Daarnaast kan door middel van een monument het verhaal van de aankomst van Molukkers in 1951 worden doorgegeven aan de huidige en de komende generaties.

Streven naar een Landelijk Moluks Monument aan de Lloydkade?

Dit jaar is het 70 jaar geleden dat er circa 12.500 Molukkers, waaronder voornamelijk ex-KNIL-militairen, marinemannen en hun gezinnen, naar Nederland kwamen met 12 scheeps-transporten. In het Lloyd-Kwartier is op de plek van aankomst van het eerste transportschip aan de Lloydkade het ms Kota Inten, tot op heden, nergens terug te vinden dat aldaar een historische gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Het **Moluks Historisch Museum** en stichting **Landelijk Moluks Monument** werken samen om een mo-nument op de Lloydkade in Rotterdam te plaatsten en verkennen kansen om monumenten door het hele land te plaatsen. In mei verzochten ze 100 bur-gemeesters om een financiële bijdrage te leveren aan een landelijk Moluks monu-ment aan de Lloydkade in Rotterdam. Het verzoek van LMM en MHM is een reactie op de Moluk-

Getuigenis aan de Lloydkade - 2019

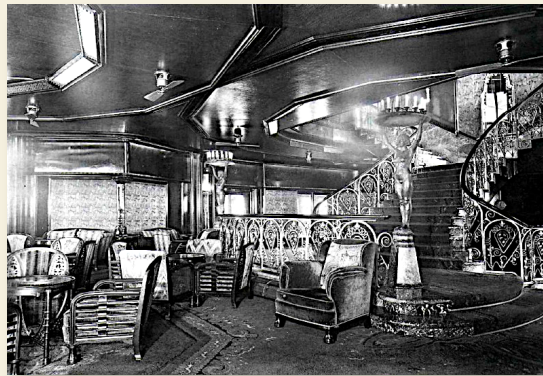
Klik onderstaande link aan om een Youtube-video daarover te zien:

https://youtu.be/3zlcXkSe_9E

Het Lloyd-Atelier heeft hulp aangeboden bij de verwezenlijking van genoemde Molukse doelen.

Het Lloyd-Atelier is van mening dat het gedeelde verleden tussen de Nederlandse Molukkers en de Koninklijke Rotterdamse Lloyd meer dan voldoende aanleiding is om de Nederlandse Molukkers te helpen bij de verwezenlijking van hun 'heilige' doel, daartoe hebben wij reeds contact opgenomen met beide bovengenoemde instanties. Hun antwoord was, bij het versturen van deze Lloyd-Mail nog niet binnen.

De 'social hall' met betreffende stoelen 1e klas - 1930

De achterkant die ook opnieuw gestoffeerd en van nieuwe koorden moet worden voorzien.

Eén van de Baloeran-stoelen met 'verschoten' velours en gaten in het onderstel.

Naar aanleiding van de succesvolle stoffering van de Tambora-stoel uit 1910, hebben we de snode moed gehad om, in ieder geval te proberen één Baloeran-stoel te renoveren. In dit geval spreken we van 'renoveren' omdat niet alleen sprake is van herstoffering maar ook van het herstellen van het veerwerk en het aanbrengen van een bies aan het kussen en rond de middenpanelen. In het vorige nummer van LLOYD-MAIL gaven wij u aan dat één stoel € 575,- gaat kosten, een fikse prijs, maar de moeite waard voor zo'n prachtig Lloyd-erfgoedstuk.

Na het artikel daarover in het juli-nummer en vermelding op onze website (zie website-link: <https://lloydatelier.nl/lopende-projecten/>) is donatie, langzaam maar zeker, op gang gekomen. Op dit moment is van vier schenkers 35% van het totaalbedrag binnengekomen.

Helpt u mee deze renovatie mogelijk te maken?

Ook kleine bedragen zijn van harte welkom. Mocht u mee willen helpen dan graag uw donatie storten op bankrekening:

NL 46 RABO 0341072567 t.n.v. E. van Lierde, onder vermelding van: 'Baloeranstoel'.

DE NOSTALGISCHE GOOCHELAAR UIT PORT SAID - door Rudi Ouwerkerk

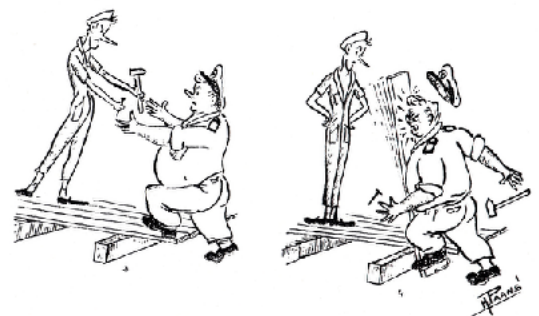
"Kuikentje, Kuikentje, kuikentje, etc."

Onze reizen naar Indonesië gingen doorgaans door het Suezkanaal, maar regelmatig moesten we op schepen van de andere kant wachten, dus wachten in Port Saïd en daar deed zich iets heel bijzonders voor. We lagen aan de wal en een armoedige Egyptische man kwam met een koffertje aan boord. Hij toonde ons het koffertje en deed het open, niets maar dan ook helemaal niets in dat koffertje, deed het weer dicht en vertelde ons iets in het Egyptisch, "OK" dachten we, "Het is goed met je en je wilt alleen maar geld van ons!" Maar toen gebeurde het, hij stak een hand in het koffertje en haalde er een kuikentje uit. Dat was best raar, maar dat deed hij nog een paar keer en zette de kuikentjes op het dek. Hij ging gewoon door en haalde steeds meer kuikentjes uit dat (lege) koffertje, op het laatst haalde hij met

twee handen tegelijk kuikentjes uit het koffertje en al snel liepen overal op dek kuikentjes en durven wij niet meer te verstoppen uit angst om een kuikentje dood te trappen

het waren er wel honderd! Uiteindelijk vroeg hij toch om wat geld en we hebben hem wat gegeven. Daarna deed hij het koffertje dicht en alle kuikentjes waren verdwenen. Ik weet dat hij ons iets liet zien dat er niet was (hypnose?) maar het was zo echt dat we vast geloofden dat er echte kuikentjes geweest waren. Dit

is echt gebeurd en ik zal dit nooit vergeten, het was zo werkelijk echt dat we twijfelden aan ons zelf.

Cartoon van oud Lloyd-WTK Jan Paans

ms Leuve Lloyd - 1967

Nog zo'n scherpe zwart/wit foto uit de jaren zestig met een prachtig lichtspel. Op de zwart/wit foto ziet u een donkere dreigende lucht en vanuit het Westen een zonnetje dat de Leuve Lloyd, die hier aan de Lloykade ligt te pronken, schitterend belicht. Op de kleurenfoto heb ik de achtergrond iets minder dreigend gemaakt waarna de inkleuring van de Leuve Lloyd haar nog meer naar voren haalt weer een genot om te mogen maken!!

OPROEP - OPROEP - OPROEP - OPROEP - OPROEP

De kleindochter van Chretien Kammann, procuratiehouder van de firma Wm Ruys & Zonen schrijft het volgende:

Zal me voorstellen: ik ben kleindochter Talia Kammann van Chretien Kammann, helaas heb ik mijn opa nooit gekend. De afgelopen jaren is onze familie aardig uitgedund. Vandaar kwamen foto's & kranten, herinneringen en gesprekken naar boven.

In de bijlage een stukje uit de Lloyd-mail van juli 1963 dat over het overlijden van mijn Opa gaat. Ik hoop dat er misschien personeelsleden zijn die hem herkennen, en misschien wel meer over hem kunnen vertellen.

Is er iemand uit onze lezerskring bekend met de Opa van Talia Kammann en weet ook iets over hem te melden? Een e-miltje aan lloydexpo19@gmail.com wordt in dat geval zéér gewaardeerd!

Grondlegger Willem Ruys J.D. Zn. met zijn vlag en eerste zeilschip, het barkschip: 'Cornelis Wernard Eduard' - 1839

In memoriam

C. H. KAMMANN

Zoals nog juist bij het ter perse gaan van de vorige „Lloyd Mail” kon worden vermeld, bereikte ons op 19 juli het ontstellende bericht van het plotselinge overlijden, te Piraeus, van de heer C. H. Kammann, laatstelijk bijzonder procuratiehouder van de firma Wm Ruys & Zonen.

Velen, die hier te lande of in Indonesië met hem hebben samengewerkt, zullen met weemoed van dit verscheiden hebben kennisgenomen.

Op 1 januari 1927 trad hij op 21-jarige leeftijd in dienst van de firma Wm Ruys & Zonen, waar hij tot 1940 werkzaam was op de Afd. Algemene Zaken. Na gedurende de oorlogsjaren gedetacheerd te zijn geweest bij het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening, vertrok hij reeds eind 1945 naar het voormalig Nederlandsch Indië, waar hij, na diverse rangen doorlopen te hebben, in 1956 werd benoemd tot agent van „Internatio”, Scheepszaken, te Djakarta.

Onder invloed van de gewijzigde omstandigheden in Indonesië moest hij in 1958 repatriëren om tenslotte medio 1959 wederom in functie te treden bij de firma Wm Ruys & Zonen.

Zaterdag 20 juli vond te Piraeus de begrafenis plaats, in aanwezigheid van zijn echtgenote en zijn oudste zoon. Tevens gaven hierbij acte de présence de Nederlandse Consul te Piraeus, een vertegenwoordiger van de Nederlandse Zaakgelastigde te Athene en enkele vertegenwoordigers van het agentschap, Hellenic Mediterranean Lines.

Moge mevrouw Kammann en haar kinderen de kracht gegeven worden dit verlies te kunnen dragen.

Hij ruste in vrede.

H.